

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2019. gada 10. septembrī*

Pakalpojumu publiskie iepirkumi – Iepirkuma procedūra – IT lietojumprogrammu un infrastruktūru pārvaldības pakalpojumi – Pretendenta piedāvājuma noraidīšana un līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana citiem pretendentiem – Pienākums norādīt pamatojumu – Pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu esamības vērtējums – Izraudzīto piedāvājumu raksturlielumi un nosacītās priekšrocības – Pretendenta, kura piedāvājums nav ticis noraidīts un kura piedāvājums atbilst iepirkuma procedūras dokumentācijai, lūgums norādīt pamatojumu

Lietā T-741/17

TRASYS International EEIG, Brisele (Beļģija),

Axianseu – Digital Solutions SA, Lisabona (Portugāle),

ko pārstāv *L. Masson* un *G. Tilman*, advokāti,

prasītāji,

pret

Eiropas Aviācijas drošības aģentūru (EASA), ko pārstāv *S. Rostren*, *E. Tellado Vásquez* un *H. Köppen*, kuriem palīdz *V. Ost*, *M. Vanderstraeten* un *F. Tulkens*, advokāti,

atbildētāja,

par prasību, kura ir pamatota ar LESD 263. pantu un ar kuru tiek lūgts atcelt EASA 2017. gada 28. augusta lēmumu, ar ko noraidīts prasītāju konsorcijs saistībā ar pakalpojumu publisko iepirkumu EASA.2017.HVP.08 attiecībā uz IT lietojumprogrammu un infrastruktūru pārvaldību Ķelnē (Vācija) iesniegtais piedāvājums un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu trīs citiem pretendentiem saskaņā ar kaskādes principu,

VISPĀRĒJĀ TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *S. Frimods Nilsens* [*S. Frimodt Nielsen*], tiesneši *Ī. S. Foresters* [*I. S. Forrester*] (referents) un *E. Perillo* [*E. Perillo*],

sekretārs: *L. Gžegorčiks* [*L. Grzegorzcyk*], administrators,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu un 2019. gada 11. aprīļa tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – franču.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture un konteksts

- 1 Ar 2017. gada 5. aprīļa paziņojumu par līgumu, kas *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša* papildinājumā publicēts 2017. gada 15. aprīlī (OV 2017, S 075-144229) ar numuru EASA.2017.HVP.08 (turpmāk tekstā – “paziņojums par līgumu”), Eiropas Aviācijas drošības aģentūra (*EASA*) uzsāka pakalpojumu publiskā iepirkuma procedūru saistībā ar IT lietojumprogrammu un infrastruktūru pārvaldību Ķelnē (Vācija).
- 2 Paziņojums par līgumu attiecās uz viena vai vairāku pamatlīgumu noslēgšanu attiecībā uz IT lietojumprogrammu un infrastruktūru pārvaldības pakalpojumiem. Ar pamatlīgumiem tika ieviesta kaskādes sistēma. Tādējādi *EASA* savus pasūtījumus vispirms nosūtīja operatoram, kas bija ierindots pirmajā vietā, pēc tam – operatoram, kas bija ierindots otrajā vietā, un visbeidzot – pretendētājam, kas bija ierindots trešajā vietā.
- 3 2017. gada 31. maijā prasītāji *TRASYS International EEIG* (turpmāk tekstā – “*Trasys*”), kas ir Eiropas Ekonomisko interešu grupa, un *Axianseu – Digital Solutions SA* (iepriekš – *Novabase IMS – Infrastructures & Management Services SA*), kas ir saskaņā ar Portugāles tiesībām reģistrēta sabiedrība, iesniedza kopēju piedāvājumu kā konsorcijs *Trasys* vadībā. Septiņi citi pretendenti iesniedza piedāvājumu saistībā ar paziņojumu par līgumu.
- 4 Specifikācijās bija noteikts, ka pamatlīgumu piešķir, pamatojoties uz ekonomiski visizdevīgāko piedāvājumu un uz vislabāko kvalitātes un cenas attiecību, katra iesniegtā piedāvājuma vērtējumā tehniskajai kvalitātei un cenai piedēvējot katrai 50 % svaru, ar nosacījumu, ka izraudzītais pretendents vai pretendenti atbilst noteiktiem minimālajiem kritērijiem, ņemot vērā piedāvājuma atbilstību, neizslēgšanu, kapacitāti un saskaņotību.
- 5 2017. gada 13. jūlijā *EASA*, izanalizējot saņemtos piedāvājumus un pamatojoties uz salīdzinājumu starp dažādu pretendentu piedāvātajām cenām, četriem no tiem (*Atos*, *Icarus*, *e-KARE* un *UniSystems*) nosūtīja lūgumus pamatot to piedāvāto cenu, kas bija acīmredzami pārmērīgi zema. Pēc tam, kad šie pretendenti bija nosūtījuši atbildes uz lūgumiem sniegt pamatojumu, *EASA* 2017. gada 18. augustā katram no tiem lūdza papildu informāciju un tie arī to sniedza. Prasītāji par šo saraksti nebija informēti.
- 6 Ar 2017. gada 28. augusta lēmumu (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) *EASA* noraidīja prasītāju konsorcijs saistībā ar iepirkumu EASA.2017.HVP.08 iesniegto piedāvājumu un saskaņā ar kaskādes sistēmu pamatlīgumu piešķīra trim tālāk uzskaitītajiem pretendentiem: *Icarus*, kas bija ierindots pirmajā vietā, *Atos*, kas bija ierindots otrajā vietā, un *UniSystems*, kas bija ierindots trešajā vietā.
- 7 Ar 2017. gada 28. augusta vēstuli *EASA* informēja *Trasys*, ka prasītāju konsorcijs piedāvājuma, kurš bija ierindots piektajā vietā, vērtējums neļāva secināt, ka šis piedāvājums ir ekonomiski visizdevīgākais. Proti, no šajā vēstulē ietvertās salīdzinošās tabulas, kurā pirmā izraudzītā pretendenta piedāvājums salīdzināts ar prasītāju konsorcijs piedāvājumu, izriet, ka pirmā izraudzītā pretendenta “tehniskais novērtējums” bija 82, savukārt prasītāju – 91, kā rezultātā pirmā izraudzītā pretendenta “svērtais tehniskais novērtējums” bija 41, bet prasītāju – 45,5. “Svērtais finansiālais novērtējums” pirmajam izraudzītajam pretendētājam bija 48,8, bet prasītājiem – tikai 29,64, kā rezultātā “kopējais punktu skaits” pirmajam izraudzītajam pretendētājam bija 89,80 un prasītājiem – 75,14. *EASA* aicināja *Trasys*, ka tā, ja vēlas, var pieprasīt plašāku informāciju.
- 8 Ar 2017. gada 31. augusta vēstuli *Trasys* lūdza *EASA* tai sniegt detalizētu novērtējuma ziņojumu.

- 9 2017. gada 1. septembrī *EASA* nosūtīja prasītājiem izraudzīto pretendentu nosaukumus un kārtas numurus, kā arī izrakstu no novērtējuma ziņojuma, kas sastāvēja no tabulas, kurā salīdzināts pirmā izraudzītā pretendenta un prasītāju konsorcijs punktu skaits tehniskajā vērtējumā.
- 10 Ar 2017. gada 6. septembra vēstuli prasītāji apstrīdēja iepirkuma procedūras rezultātu. It īpaši tie lūdza *EASA* apturēt pamatlīguma parakstīšanu un ļaut tiem piekļūt argumentētajam lēmumam par [līguma slēgšanas tiesību] piešķiršanu, kam attiecīgā gadījumā pievienota piedāvājumu novērtējuma ziņojuma kopija. Prasītāji tādējādi norādīja, ka izraudzīto pretendentu cenas, tostarp ņemot vērā to, ka pakalpojumus vajadzēs sniegt Ķelnē, var būt vienīgi pārmērīgi zemas.
- 11 Ar 2017. gada 15. septembra vēstuli *EASA* norādīja prasītājiem, ka tā atsakās apturēt pamatlīguma parakstīšanu, un norādīja, ka novērtējuma procedūras laikā tostarp trīs izraudzītajiem pretendentiem tika prasīts sniegt precizējumus attiecībā uz piedāvātajām cenām un ka šos precizējumus novērtējuma komiteja uzskatīja par pietiekamiem. *EASA* šai vēstulei pievienoja trīs izraudzīto pretendentu tehniskās novērtējuma tabulas ar dažām aizklātām daļām.
- 12 Tajā pašā dienā *Trasys* Eiropas ombudam iesniedza sūdzību, kura tika reģistrēta ar atsauces numuru 1633/2017/MDC.
- 13 2017. gada 25. septembrī prasītāju konsorcijs – atkārtoti lūdzot apturēt līguma parakstīšanu, atsaucoties uz judikatūrā nostiprinātajām pienākuma norādīt pamatojumu prasībām un izklāstot savas šaubas par vismaz divu pretendentu pārmērīgi zemajām cenām, – lūdza *EASA* tam nosūtīt dokumentus, ar kuriem *EASA* bija uzdevusi jautājumus pretendentiem, un to sniegtās atbildes, kā arī dokumentu, kas ietvēra argumentāciju, uz kuru balstoties *EASA* atzina par pieņemamiem iztaujāto pretendentu sniegtos pamatojumus.
- 14 2017. gada 17. oktobrī *EASA* nosūtīja prasītājiem apstrīdētā lēmuma, novērtējuma ziņojuma, kā arī sarakstes, ar kuru tā pretendentiem lūdza skaidrojumus, kopijas. Šajās kopijās lielas daļas – kuras ietvēra elementus, kuru izpaušana, *EASA* ieskatā, varēja radīt attiecīgo pretendentu privātās dzīves un leģitīmo komercinterešu aizskārums, – bija aizklātas. Attiecībā uz atbildēm uz lūgumiem sniegt pamatojumu *EASA* paskaidroja prasītājiem, ka gadījumā, kad bija šaubas par dokumenta iespējami konfidenciālo raksturu, tai bija pienākums lūgt attiecīgo pretendentu piekrišanu [izpaušanai].
- 15 2017. gada 30. oktobrī prasītāji iesniedza savu prasības pieteikumu Vispārējās tiesas kancelejā un cēlo šo prasību.
- 16 2017. gada 7. novembrī pēc sarakstes ar četriem pretendentiem, kuriem līgumslēdzēja iestāde bija nosūtījusi lūgumus sniegt pamatojumu attiecībā uz jautājumu par pārmērīgi zemajām cenām, proti, *Atos*, *e-KARE*, *Icarus* un *UniSystems*, un kuri atsaucās uz komercnoslēpumiem un personas datiem, *EASA* informēja prasītājus, ka tā atsakās tiem nosūtīt prasītos dokumentus.
- 17 Ar 2017. gada 4. decembra vēstuli pēc Ombuda lūguma, kuram *Trasys* bija nosūtījusi savu sūdzību, *EASA* nosūtīja papildu informāciju, norādot, ka novērtēšanas procesa laikā radās šaubas attiecībā uz jautājumu par pārmērīgi zemajām cenām, ko piedāvāja [attiecīgie] četri pretendenti, kā, piemēram, dienas cenas attiecībā uz noteiktiem specifiskiem darbības veidiem, kas šķita ievērojami zemākas nekā aktuālās tirgus cenas par līdzvērtīgu pakalpojumu, un ka bija notikušas divas sarakstes, lai noskaidrotu šo jautājumu attiecībā uz šiem pretendentiem. *EASA* paskaidroja Ombudam, ka, izņemot dažus specifiskus jautājumus, kuri tikuši uzdoti, pretendentiem tika lūgti pierādījumi par to, ka to cenas atbilst piemērojamiem vides, sociālo un darba tiesību aktiem un ka pakalpojumi tiek sniegti par cenām, kas ir salīdzināmas ar piedāvājumos paredzētajām. *EASA* arī pieminēja to, ka visi pretendenti ir atbildējuši, iesniedzot tādus pierādījumus, kā, piemēram, maksājumu kvītis, fakturrēķinus un atsauces uz lūgumiem attiecībā uz pakalpojumiem, kas sniegti līdzīgā vidē. Turklāt visi pretendenti esot apstiprinājuši, ka viņi ievēro attiecīgos valsts tiesību aktus darba un sociālā nodrošinājuma jomā visā līguma garumā, iesniedzot *EASA* aprēķinus kā pierādījumus, kurus tā iesniedza Ombudam

konfidencialā pielikumā. *EASA* paskaidroja, ka vērtēšanas komisija deva savu piekrišanu finanšu piedāvājumos iekļautajām cenām, ņemot vērā pretendentu sniegtos paziņojumus, kā arī izdevumu aprēķina dokumentus un formulas, kas iesniegti, lai pamatotu paziņojumus, jo nebija pietiekami spēcīgu elementu vai pierādījumu, uz kuriem pamatojoties pirmajās trīs vietās ierindotos piedāvājumus varētu noraidīt. *EASA* arī pieminēja, ka tā bija rūpīgi izskatījusi *Trasys* 2017. gada 6. septembra vēstuli, bet ka tā secināja, ka tā bija balstīta uz pieņēmumiem un nesniedza pietiekamus pierādījumus.

- 18 Savā sarakstē ar Ombudu *EASA* norādīja, ka tā prasītājiem ir nosūtījusi visus prasītos dokumentus. Tomēr *EASA* nav precizējusi Ombudam, ka prasītājiem nosūtītajos dokumentos nebija detalizētu ziņu par pārbaudi, ko tā veica attiecībā uz pārmērīgi zemas cenas iespējamību, nedz arī to, ka šie dokumenti konfidencialitātes iemeslu dēļ ir aizklāti.
- 19 Vienlaikus konfidencialā pielikumā *EASA* nosūtīja Ombudam konfidencialos dokumentus kā pierādījumus.
- 20 Ar 2018. gada 4. februāra vēstuli *EASA* informēja Ombudu par *lis pendens* Vispārējā tiesā. Ombuds tomēr pieņēma lēmumu, uzskatot, ka Vispārējā tiesā celtās prasības priekšmets nebija identisks tās sūdzības priekšmetam, ko tam iesniedza *Trasys*, un Ombuds vienīgi lūdza *EASA* sniegt labāku atbildi uz tā jautājumiem par izraudzīto pretendentu piedāvājumu atbilstību valsts un Eiropas Savienības darba tiesībām. Šajā kontekstā 2018. gada 1. jūnijā Ombuds izbeidza procedūru, secinot, ka lieta ir atrisināta, jo *EASA* ir uzlabojusi savas sākotnējās atbildes, sniedzot *Trasys* padziļinātu, atbilstošu un pilnīgāku atbildi.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

- 21 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2017. gada 30. oktobrī, prasītāji cēla šo prasību.
- 22 2018. gada 19. martā *EASA* Vispārējās tiesas kancelejā iesniedza savu iebildumu rakstu.
- 23 Vispārējā tiesa, pamatojoties uz tās Reglamenta 103. panta 1. punktu, ar 2018. gada 22. novembra rīkojumu uzdeva *EASA* iesniegt novērtējuma ziņojuma, lūgumu sniegt cenu pamatojumus un atbildes vēstuļi uz lūgumiem sniegt cenu pamatojumus pilnas konfidencialās versijas. Vispārējā tiesa arī norādīja, ka šajā tiesvedības posmā šie dokumenti netiks nosūtīti pārējiem lietas dalībniekiem. *EASA* pieprasītos dokumentus iesniedza noteiktajā termiņā.
- 24 Vispārējā tiesa lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumus un to atbildes uz tās uzdotajiem mutiskajiem jautājumiem uzklusēja 2019. gada 11. aprīļa tiesas sēdē un saistībā ar procesa organizatorisko pasākumu, kurš notika pirms tiesas sēdes.
- 25 Tiesas sēdes noslēgumā Vispārējā tiesa noteica termiņu lietas dalībniekiem, lai tie varētu vienoties par izlīgumu, kas varētu izbeigt tiesvedību. 2019. gada 2. maijā *EASA* informēja Vispārējo tiesu, ka lietas dalībnieki noteiktajā termiņā nebija vienojušies par izlīgumu, kas izraisīja tiesvedības mutvārdu daļas pabeigšanu.
- 26 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
 - atcelt apstrīdēto lēmumu;
 - piespriest *EASA* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

27 *EASA* prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- atzīt prasību par nepieņemamu, ciktāl tā ir vērsta pret “netiešu lēmumu nepiešķirt pamatīgumus prasītājiem”;
- atzīt prasību par nepamatotu;
- piespriest prasītājiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

28 Prasītāji izvirza tikai vienu pamatu par apstrīdētā lēmuma pamatojuma nepietiekamību attiecībā uz būtisku aspektu. Tie tāpat pārmet *EASA*, ka tā nav juridiski pietiekami precizējusi iemeslus, kuru dēļ tā uzskatīja, ka trīs izraudzīto pretendentu piedāvātās cenas nav pārmērīgi zemas. Šajā ziņā prasītāji it īpaši pamatojas uz publiskiem statistikas datiem un uz izraudzīto pretendentu tehnisko punktu salīdzinājumu ar saviem punktiem.

Par strīda priekšmetu

29 *EASA* uzskata, ka prasība ir nepieņemama, ciktāl tā ir par “netiešu lēmumu nepiešķirt pamatlīgumus prasītājiem”. Proti, pieņemot, ka Vispārējā tiesa nolemj atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl ar to piešķir pamatlīgumus trim izraudzītajiem pretendentiem, nepietiekama pamatojuma dēļ, *EASA* būšot jāveic pasākumi, lai izpildītu šo spriedumu, piemērojot LESD 266. pantu. Vispārējā tiesa nevarēšot aizstāt ar savu vērtējumu *EASA* vērtējumu, tai nosakot pienākumu piešķirt prasītājiem viena no pamatlīgumiem noslēgšanas tiesības.

30 Šis iebildums ir jānoraida. No prasības pieteikuma izriet, ka savos prasījumos prasītāji nelūdz, lai tiem tiktu piešķirtas publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, bet vienīgi cenšas panākt, lai tiktu atcelts apstrīdētais lēmums, ar kuru šīs tiesības piešķirtas trim citiem pretendentiem un tāpat netieši nolemts minētās tiesības nepiešķirt prasītājiem.

31 Netiek apstrīdēts, ka prasītājiem ir reāla interese panākt apstrīdētā lēmuma atcelšanu. Proti, jau ir nopriests, ka pretendentiem, kuru piedāvājumi tikuši noraidīti, ir interese celt prasību atcelt apstrīdēto piešķiršanas lēmumu, lai saskaņā ar LESD 266. pantā paredzēto pienākumu pietiekami atjaunotu to sākotnējo stāvokli, vajadzības gadījumā izmaksājot atbilstošu finansiālu kompensāciju par nodarīto kaitējumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 29. oktobris, *Direct Way* un *Direct Way Worldwide/Parlaments*, T-126/13, EU:T:2015:819, 44. punkts).

32 Konkrētās lietas apstākļos ir jānorāda, ka apstrīdētais lēmums, kura pielikumā ir ietverts novērtējuma ziņojums, ietver, pirmkārt, daļu attiecībā uz pakalpojumu publiskā iepirkuma piešķiršanu trīs pretendentiem, kas ierindoti [izraudzīto pretendentu sarakstā] saskaņā ar kaskādes sistēmu, un, otrkārt, netieši, bet neiztrūkstoši daļu attiecībā uz prasītāju konsorcijs, kurš pēc piedāvājumu novērtēšanas nav ierindots pirmajās trīs vietās, bet kurš tiek izvērtēts katrā novērtēšanas kārtā, piedāvājuma noraidīšanu. Šīs divas daļas būtībā ir uzskatāmas par vienu un to pašu lēmumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 4. februāris, *PRIMA/Komisija*, T-722/14, nav publicēts, EU:T:2016:61, 16. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 Līdz ar to ir jāuzskata, ka prasības priekšmets ir apstrīdētā lēmuma atcelšana, ciktāl ar to apstrīdētais iepirkums ir piešķirts trim pretendentiem, kuri nav prasītāji, un tādējādi noraidīts šo prasītāju iesniegtais piedāvājums attiecībā uz šo iepirkumu. Tādējādi *EASA* izvirzītā iebilde par nepieņemamību ir jānoraida.

Par lietas būtību

- 34 Vispirms ir jākonstatē, ka, norādot tikai vienu pamatu par pamatojuma nepietiekamību saistībā ar jautājumu par to, vai izraudzīto piedāvājumu cenas nav pārmērīgi zemas, prasītāji nenorāda citu argumentāciju, kura, piemēram, EASA ieskatā, attiektos uz piekļuvi dokumentiem, par kuriem ir apgalvots, ka tie ir konfidenciāli, vai par līgumslēdzējas iestādes acīmredzamu kļūdu vērtējumā saistībā ar publiskā iepirkuma procedūru.

Par nesamērīgi zemas cenas piedāvājumu esamības un pienākuma norādīt pamatojumu vērtējumu

- 35 Ievadā ir jāatgādina, ka līgumslēdzējai iestādei ir plaša novērtējuma brīvība attiecībā uz elementiem, kas ir jāņem vērā, lai pieņemtu lēmumu par publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu. Šī plašā novērtējuma brīvība tai ir atzīta visas publiskā iepirkuma procedūras laikā, tostarp attiecībā uz piešķiršanas kritēriju noteikšanu un novērtējumu (skat. spriedumu, 2017. gada 26. janvāris, *TVI/Komisija*, T-700/14, nav publicēts, EU:T:2017:35, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 36 Tāpat ir jāatgādina – ja lēmuma izdevējam ir piešķirta plaša novērtējuma brīvība, vēl jo lielāka nozīme ir Savienības tiesību sistēmas sniegto garantiju ievērošanai administratīvās procedūras laikā. Šo garantiju skaitā it īpaši ir kompetentās iestādes pienākums pietiekami pamatot savus lēmumus. Faktiski tikai tā Savienības tiesa var pārbaudīt, vai ir izpildīti fakti un tiesību elementi, no kuriem ir atkarīga novērtējuma brīvības izmantošana (skat. spriedumu, 2017. gada 2. februāris, *European Dynamics Luxembourg un Evropaiki Dynamiki/Komisija*, T-74/15, nav publicēts, EU:T:2017:55, 36. punkts un tajā minētā judikatūra). Lēmuma būtisko formas prasību neievērošana izraisa šī lēmuma atcelšanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1995. gada 30. marts, *Parlaments/Padome*, C-65/93, EU:C:1995:91, 21. punkts).
- 37 Turklāt, lai pārbaudītu, vai EASA ir izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu attiecībā uz pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu esamības vērtējumu, ir jānorāda šajā ziņā judikatūrā prasītie elementi.
- 38 Šie elementi attiecas, pirmkārt, uz pamatojuma saturu, otrkārt, uz termiņu, kurā pamatojums ir jāsniedz ieinteresētajam pretendentam, un, treškārt, uz prasītā pamatojuma apjomu.
- 39 Pirmkārt, attiecībā uz pamatojuma saturu ir jāatgādina, ka pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu esamības vērtējums ir viens no faktoriem, kas līgumslēdzējai iestādei ir jāpārbauda atbilstoši 151. pantam Komisijas Deleģētajā regulā (ES) Nr. 1268/2012 (2012. gada 29. oktobris) par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem (OV 2012, L 362, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2015/2462 (2015. gada 30. oktobris) (OV 2015, L 342, 7. lpp.) (turpmāk tekstā – “Piemērošanas regula”).
- 40 Šajā ziņā ir jānorāda, ka jēdziens “pārmērīgi zemas cenas piedāvājums” nav definēts ne ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (2012. gada 25. oktobris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV 2012, L 298, 1. lpp.), kurā pēdējie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2015/1929 (2015. gada 28. oktobris) (OV 2015, L 286, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Finanšu regula”), ne ar Piemērošanas regulas noteikumiem. Tomēr jau ir ticis nospriests, ka pārmērīgi zemas cenas piedāvājums ir jāvērtē, ņemot vērā piedāvājuma būtību un attiecīgo pakalpojumu (spriedums, 2016. gada 28. janvāris, *Agriconsulting Europe/Komisija*, T-570/13, EU:T:2016:40, 55. punkts).

- 41 Saskaņā ar Piemērošanas regulas 276. panta 4. punktu nesamērīgi lētu [pārmērīgi zemas cenas] piedāvājumu gadījumā vērtēšanas komiteja pieprasa jebkādu informāciju, ko tā uzskata par nepieciešamu, attiecībā uz piedāvājuma saturu.
- 42 Līgumslēdzējas iestādes pienākums pārbaudīt piedāvājuma nopietnību rodas, ja pastāv iepriekšējas šaubas par tā uzticamību, jo Piemērošanas regulas 276. panta 4. punkta galvenais mērķis ir ļaut pretendentu neizslēgt no procedūras, pirms tam ir dota iespēja pamatot sava piedāvājuma, kas šķiet pārmērīgi zemas cenas, veidojošos elementus. Tādējādi vērtēšanas komitejai jebkāda informācija par piedāvājuma būtību, pirms tā to vajadzības gadījumā noraida, ir jāpieprasa tikai gadījumā, ja šādas šaubas pastāv. Savukārt gadījumā, ja kāds piedāvājums nešķiet pārmērīgi zemas cenas atbilstoši Piemērošanas regulas 151. panta 1. punktam, šīs regulas 276. panta 4. punktu nepiemēro (skat. pēc analogijas spriedumu, 2017. gada 26. janvāris, *TV1/Komisija*, T-700/14, nav publicēts, EU:T:2017:35, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 43 Šādas šaubas it īpaši var pastāvēt, ja nav skaidrs, vai, pirmkārt, piedāvājums atbilst valsts, kurā pakalpojumi jāizpilda, tiesiskajam regulējumam personāla atalgojuma, iemaksu sociālā nodrošinājuma sistēmā un drošības un veselības noteikumu darbā ievērošanas un pārdošanas zem pašizmaksas jomā un, otrkārt, vai piedāvātajā cenā ietilpst visas piedāvājuma tehnisko aspektu izraisītās izmaksas (spriedums, 2015. gada 8. oktobris, *Secolux/Komisija*, T-90/14, nav publicēts, EU:T:2015:772, 62. punkts). Tā tas it īpaši ir tad, ja iesniegtajā piedāvājumā piedāvātā cena ir ievērojami zemāka par citu iesniegto piedāvājumu cenu vai parasto tirgus cenu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 4. jūlijs, *European Dynamics Luxembourg u.c./Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra*, T-392/15, EU:T:2017:462, 88. punkts).
- 44 No iepriekš minētā izriet, ka līgumslēdzējas iestādes veiktais izvērtējums, vai pastāv nesamērīgi lēti piedāvājumi, tiek veikts divos posmos (spriedums, 2017. gada 4. jūlijs, *European Dynamics Luxembourg u.c./Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra*, T-392/15, EU:T:2017:462, 87. punkts).
- 45 Pirmajā posmā līgumslēdzējai iestādei ir jāizvērtē, vai piedāvājumā norādītā cena vai izmaksas “šķiet” pārmērīgi zemas (skat. Piemērošanas regulas 151. panta 1. punktu). Darbības vārda “šķist” izmantošana Piemērošanas regulā nozīmē, ka līgumslēdzēja iestāde veic pirmšķietamu piedāvājuma nesamērīga lētuma izvērtēšanu. Tādējādi Piemērošanas regulā līgumslēdzējai iestādei nav noteikts pienākums pēc savas ierosmes veikt detalizētu katra piedāvājuma būtības analīzi, lai noteiktu, ka tas nav uzskatāms par pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu. Tādējādi sākotnēji līgumslēdzējai iestādei ir tikai jānosaka, vai iesniegtajos piedāvājumos nav kāda norāde, kas varētu radīt aizdomas, ka tiem varētu būt pārmērīgi zemas cenas (skat. pēc analogijas spriedumu, 2017. gada 4. jūlijs, *European Dynamics Luxembourg u.c./Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra*, T-392/15, EU:T:2017:462, 88. punkts, kurā ir atsauce uz Piemērošanas regulas 151. panta agrāko redakciju, kuras būtība nav mainīta pamatlietā piemērojamās Piemērošanas regulas redakcijā).
- 46 Turpretī, ja pastāv netieši pierādījumi, kas var radīt aizdomas, ka piedāvājums varētu būt nesamērīgi lēts, līgumslēdzējai iestādei otrajā posmā ir jāpārbauda piedāvājuma būtība, lai pārliecinātos par to, ka tam nav pārmērīgi zema cena. Veicot šo pārbaudi, līgumslēdzējai iestādei minētā piedāvājuma pretendentam ir jāsniedz iespēja norādīt, kādu iemeslu dēļ tas uzskata, ka viņa piedāvājumam nav pārmērīgi zema cena. Pēc tam līgumslēdzējai iestādei ir jāizvērtē iesniegtie skaidrojumi un jānosaka, vai aplūkotajam piedāvājumam nav pārmērīgi zema cena, un tādā gadījumā tai tas ir jānoraida (spriedums, 2017. gada 4. jūlijs, *European Dynamics Luxembourg u.c./Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra*, T-392/15, EU:T:2017:462, 89. punkts).
- 47 Šajā lietā pastāvošās šaubas attiecībā uz vairāku pretendentu piedāvātajām cenām ir pierādītas. Pirmkārt, EASA pašai bija šaubas par šo jautājumu un šo šaubu pastāvēšana līgumslēdzējai iestādei 2017. gada 13. jūlijā un 18. augustā lika iztaujāt attiecīgos pretendentes, kuru starpā bija arī trīs izraudzītie pretendenti. Otrkārt, pēc tam, kad prasītāji tika informēti par iepirkuma rezultātu, viņi 2017. gada 6. un 25. septembrī darīja zināmas EASA savas pašu šaubas un norādes attiecībā uz

pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu esamību. Tiklīdz prasītāji to varēja, viņi arī vairākkārt lūdza EASA sniegt skaidru pamatojumu par tās vērtējumu attiecībā uz pārmērīgi zemu cenu piedāvājumu esamību saistībā ar apstrīdētā iepirkuma vērtējumu un [līguma slēgšanas tiesību] piešķiršanu.

- 48 Ir jākonstatē, ka prasītāji, lūdzot tiem paziņot iemeslus, uz kuriem pamatojoties vērtēšanas komisija uzskatīja, ka izraudzīto pretendentu piedāvājumiem nebija pārmērīgi zema cena, vēlējās panākt to, lai līgumslēdzēja iestāde izklāsta šo piedāvājumu raksturlielumus un priekšrocības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 2. februāris, *European Dynamics Luxembourg* un *Evropaiki Dynamiki*/Komisija, T-74/15, nav publicēts, EU:T:2017:55, 46. punkts un tajā minētā judikatūra). Jāatgādina, ka prasītāju konsorcijs nebija izslēgts, ka tā piedāvājums bija atbilstošs iepirkuma procedūras dokumentācijai un ka šis piedāvājums netika izvēlēts tādēļ, ka tas netika uzskatīts par saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu. Tāpat izrādījās, ka prasītāju konsorcijs piedāvājums pēc tā novērtējuma, ņemot vērā to tehniskos aspektus, tika ierindots pirmajā vietā ar 91 punktiem no 100. Tomēr novērtējuma beigās un ņemot vērā piedāvājumu novērtējuma rezultātu no finansiālā aspekta, prasītāju konsorcijs piedāvājums tika ierindots piektajā vietā no sešiem atlasītajiem pretendentiem.
- 49 Ir arī jāatgādina, ka, esot netiešajam pierādījumam, kas var raisīt šaubas attiecībā uz pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu esamību, līgumslēdzējai iestādei iemesli, kuri ļauj saprast, kādēļ tās izraudzītais piedāvājums tai nav šķitis nesamērīgi lēts, ir jādara zināmi noraidītajam pretendētājam, kurš ir skaidri izteicis šādu lūgumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 4. jūlijs, *European Dynamics Luxembourg* u.c./Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra, T-392/15, EU:T:2017:462, 93. punkts).
- 50 Citiem vārdiem, šādā situācijā pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu pastāvēšanas novērtējums ir viens no tiem izraudzīto piedāvājumu raksturlielumiem un priekšrocībām, par kuriem saskaņā ar Finanšu regulas 113. panta 3. punkta a) apakšpunktu līgumslēdzējai iestādei ir jāpaziņo atbilstoša informācija, ja tai to skaidri lūdzis pretendents, kurš nav ticis izslēgts un kura piedāvājums ir atbilstošs iepirkuma procedūras dokumentācijai.
- 51 Otrkārt, attiecībā uz termiņu, kādā ir jāsniedz pamatojums, judikatūrā ir precizēts, ka pamatojums ieinteresētajai personai principā ir jāpaziņo vienlaicīgi ar tai nelabvēlīgo lēmumu (spriedumi, 2011. gada 29. septembris, *Elf Aquitaine*/Komisija, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 149. punkts, un 2012. gada 19. jūlijs, *Alliance One International* un *Standard Commercial Tobacco*/Komisija, C-628/10 P un C-14/11 P, EU:C:2012:479, 74. punkts).
- 52 Tomēr vēlāk nosūtīta informācija var tikt ņemta vērā, lai novērtētu pamatojuma pietiekamību, ciktāl tā vienīgi sniedz detalizētāku informāciju attiecībā pret sākotnējo pamatojumu un balstās uz faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem minētā lēmuma [pieņemšanas] laikā (skat. spriedumu, 2017. gada 2. februāris, *European Dynamics Luxembourg* un *Evropaiki Dynamiki*/Komisija, T-74/15, nav publicēts, EU:T:2017:55, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 53 Turklāt jautājums par to, vai pienākums norādīt pamatojumu ir izpildīts, principā ir jānovērtē, pamatojoties uz prasītājam pieejamo informāciju, vēlākais, prasības celšanas brīdī (skat. spriedumu, 2017. gada 2. februāris, *European Dynamics Luxembourg* un *Evropaiki Dynamiki*/Komisija, T-74/15, nav publicēts, EU:T:2017:55, 37. punkts un tajā minētā judikatūra). Pamatojuma trūkumu nevar novērst tādējādi, ka ieinteresētā persona lēmuma pamatojumu uzzina procedūrā Savienības iestādē (spriedumi, 2011. gada 29. septembris, *Elf Aquitaine*/Komisija, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 149. punkts, un 2012. gada 19. jūlijs, *Alliance One International* un *Standard Commercial Tobacco*/Komisija, C-628/10 P un C-14/11 P, EU:C:2012:479, 74. punkts).
- 54 Pirmoreiz sniegtos paskaidrojumus tiesā var ņemt vērā tikai izņēmuma apstākļos (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 20. maijs, *VIP Car Solutions*/Parlaments, T-89/07, EU:T:2009:163, 76. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 55 Šajā lietā, nepastāvot izņēmuma apstākļiem, informācijas elementi, kas ļauj pārbaudīt apstrīdētā lēmuma pamatojumu attiecībā uz pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu esamības vērtējumu, tātad ir tie, kurus prasītāji EASA paziņojuši, vēlākais, prasības celšanas brīdī – 2017. gada 30. oktobrī.
- 56 Treškārt, ir jāņem vērā kritēriji, kas judikatūrā noteikti attiecībā uz prasītā pamatojuma apjomu, tostarp attiecībā uz pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu esamību.
- 57 Attiecībā uz individuālo lēmumu pamatojumu LESD 296. pantā paredzētā pienākuma mērķis ir ne tikai skaidri un nepārprotami norādīt iestādes, kas ir izdevusi tiesību aktu, argumentāciju tādā veidā, kas ieinteresētajām personām ļauj iepazīties ar veiktā pasākuma pamatojumu un tām sniegt pietiekamas norādes, lai varētu noskaidrot, vai lēmumā ir pieļauta kļūda, kas ļauj apstrīdēt tā spēkā esamību (skat. spriedumus, 2011. gada 29. septembris, *Elf Aquitaine*/Komisija, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 147. un 148. punkts un tajos minētā judikatūra, un 2013. gada 11. jūlijs, *Ziegler*/Komisija, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 115. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 58 Turklāt, ciktāl pamatojumā ir jāņem vērā tostarp iespējamā akta adresātu interese saņemt paskaidrojumus, šai interesei ir jāparādās piemēram ieinteresēto personu izvirzītajos argumentos līgumslēdzējā iestādē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 29. septembris, *Elf Aquitaine*/Komisija, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 150.–161. punkts).
- 59 Tomēr, kā uzsver EASA, prasība norādīt pamatojumu ir jāizvērtē arī, ņemot vērā konkrētā gadījuma apstākļus, tostarp akta saturu, izvirzīto pamatu būtību un akta adresātu vai citu personu, kuras šis akts skar tieši un individuāli, iespējamās intereses saņemt paskaidrojumus. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu norādīti visi atbilstošie faktiskie un juridiskie apstākļi, jo jautājums par to, vai tiesību akta pamatojums atbilst LESD 296. panta prasībām, ir jāizvērtē, ņemot vērā ne tikai šā tiesību akta formulējumu, bet arī tā kontekstu, kā arī visu attiecīgo jomu regulējošo tiesību normu kopumu (spriedumi, 2011. gada 29. septembris, *Elf Aquitaine*/Komisija, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 150. punkts, un 2013. gada 11. jūlijs, *Ziegler*/Komisija, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 116. punkts).
- 60 Vispārīgi attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem, kuri noslēgti ar Savienības iestādēm, pirmkārt, Finanšu regulas 113. panta 2. punktā ir noteikts, ka līgumslēdzējas iestādes paziņo visiem noraidītajiem pretendentiem to piedāvājuma noraidīšanas iemeslus. Otrkārt, saskaņā ar [šīs pašas regulas] 113. panta 3. punktu līgumslēdzēja iestāde paziņo jebkuram pretendētājam – kura piedāvājums nav ticis noraidīts un atbilst iepirkuma procedūras dokumentācijai un kurš rakstiski ir pieprasījis informāciju – izraudzītā piedāvājuma raksturlielumus un priekšrocības, kā arī izraudzītā pretendenta nosaukumu. Šajā jautājumā Piemērošanas regulas 161. panta 2. punktā ir precizēts, ka “līgumslēdzēja iestāde ne vairāk kā piecpadsmit kalendāro dienu laikā no rakstiska pieprasījuma saņemšanas dienas sniedz ziņas, kas paredzētas Finanšu regulas 113. panta 3. punktā”.
- 61 Finanšu regulas 113. panta 2. un 3. punktā un Piemērošanas regulas 161. panta 2. punktā tādējādi attiecībā uz pretendentiem, kuri atbilst Finanšu regulas 113. panta 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem, ir paredzēts divpakāpju pamatojums.
- 62 It īpaši attiecībā uz pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu esamības vērtējumu ir jānorāda, ka prasīt līgumslēdzējai iestādei, lai tā norāda iemeslus, uz kuriem pamatojoties piedāvājums nav ticis uzskatīts par tādu, kas ir pārmērīgi zemas cenas piedāvājums, nenosaka pienākumu atklāt precīzu informāciju par šī piedāvājuma tehniskajiem un finansiālajiem aspektiem, kā, piemēram, piedāvātās cenas vai resursi, kurus izraudzītais pretendents ierosina izmantot, lai sniegtu savus piedāvātos pakalpojumus. Lai sniegtu pienācīgu pamatojumu šim izraudzītā piedāvājuma aspektam, līgumslēdzējai iestādei ir jāpamato, kāda iemesla dēļ, pirmkārt, tā ir secinājusi, ka šāds piedāvājums galvenokārt tā finansiālo pazīmju dēļ atbilst valsts, kurā pakalpojumi jāizpilda, tiesiskajam regulējumam personāla atalgojuma, iemaksu sociālā nodrošinājuma sistēmā un drošības un veselības noteikumu darbā ieviešanas jomā, un, otrkārt, ka tā ir pārbaudījusi, ka piedāvātajā cenā ietilpst visas izraudzītā piedāvājuma tehnisko

aspektu izraisītās izmaksas (skat. spriedumu, 2017. gada 2. februāris, *European Dynamics Luxembourg* un *Evropaiki Dynamiki*/Komisija, T-74/15, nav publicēts, EU:T:2017:55, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 63 Tāpat nav pietiekami, ja līgumslēdzēja iestāde vienīgi konstatē vienā teikumā, ka no iesniegtajiem piedāvājumiem izraudzītajam piedāvājumam nav pārmērīgi zema cena, kā arī ja tā norāda vienīgi, ka ticis konstatēts, ka tas tā nav (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 2. februāris, *European Dynamics Luxembourg* un *Evropaiki Dynamiki*/Komisija, T-74/15, nav publicēts, EU:T:2017:55, 45. un 47. punkts un tajos minētā judikatūra). Līgumslēdzēja iestāde nevar pamatot to, ka piedāvājumā norādītā cena nav pārmērīgi zema, norādot vienīgi, ka pēc konkrētā pretendenta sniegtajiem skaidrojumiem tā uzskatīja, ka minētais piedāvājums nav pārmērīgi zemas cenas piedāvājums (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 15. oktobris, *European Dynamics Belgium* u.c./EZA, T-638/11, nav publicēts, EU:T:2013:530, 64. punkts).
- 64 Turklāt judikatūrā ir precizēts, ka nebija pietiekami iesniegt atsevišķas tabulas vai skaitliskus datus un ka, neesot paskaidrojošiem komentāriem attiecībā uz piedāvājumiem, līgumslēdzējas iestādes piešķirtie punkti atspoguļoja vienīgi veiktā novērtējuma rezultātu un nevarēja atainot pašu līgumslēdzējas iestādes veikto vērtējumu vai tā īsu kopsavilkumu. Saskaņā ar judikatūru ir jābūt iespējai saprast, kā līgumslēdzēja iestāde ir ieguvusi konkrēto rezultātu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 18. jūlijs, *Argus Security Projects*/Komisija, T-266/14, nav publicēts, EU:T:2016:415, 47.–51. punkts).
- 65 Ja pastāv šaubas par pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu esamību, līgumslēdzējai iestādei tādējādi ir jāizklāsta argumentācija, uz kuras pamata tā, pirmkārt, ir secinājusi, ka izraudzīto piedāvājumu galvenokārt finansiālo raksturlielumu dēļ tie tostarp atbilst valsts, kurā pakalpojumi ir jāizpilda, tiesiskajam regulējumam personāla atalgojuma, iemaksu sociālā nodrošinājuma sistēmā un drošības un veselības noteikumu darbā ievērošanas jomā un, otrkārt, ka piedāvātajā cenā ietilpst visas izraudzītā piedāvājuma tehnisko aspektu izraisītās izmaksas (spriedums, 2013. gada 15. oktobris, *European Dynamics Belgium* u.c./EZA, T-638/11, nav publicēts, EU:T:2013:530, 68. punkts).

Par prasītājiem nosūtīto informāciju saistībā ar pārmērīgi zemas cenas piedāvājumu esamības vērtējumu

- 66 Šī sprieduma 35.–65. punktā izklāstīto apsvērumu gaismā ir jāizvērtē vienīgais pamats attiecībā uz pienākuma nenorādīšanu attiecībā uz aizdomām par to, ka izraudzīto pretendentu piedāvājumiem ir pārmērīgi zema cena.
- 67 Divu mēnešu laikā starp brīdi, kad līgumslēdzēja iestāde 2017. gada 28. augustā informēja prasītājus, ka viņu piedāvājums novērtējuma procedūras beigās ticis noraidīts, un prasības celšanu 2017. gada 30. oktobrī prasītāji skaidri un atkārtoti lūdza darīt tiem zināmu argumentāciju, uz kuru pamatojoties līgumslēdzēja iestāde uzskatīja, ka trīs izraudzīto pretendentu iesniegtajiem piedāvājumiem nebija pārmērīgi zema cena.
- 68 Pirmkārt, ir jākonstatē, ka EASA nav individuāli atbildējusi uz prasītāju lūgumiem, lai gan tie bija norādījuši savu šaubu pamatā esošus konkrētus iemeslus, tostarp savā 2017. gada 6. septembra vēstulē atsaucoties uz *PayScale* – kas ir specializēta interneta vietne attiecībā uz datiem par algu kompensācijām un darba samaksu – publicēto statistiku attiecībā uz minimālajām dienas likmēm un savā 2017. gada 25. septembra vēstulē atsaucoties uz savu tehnisko punktu salīdzinājumu ar izraudzīto pretendentu tehnisko punktu skaitu. Saskaņā ar šī sprieduma 63.–65. punktā minēto judikatūru prasītājiem ir tiesības saņemt paskaidrojumus, ņemot vērā iepriekš minētos argumentus.

- 69 Lai gan EASA uzskatīja, ka prasītāju aprēķinā izmantotie salīdzinājuma punkti nebija vērā ņemami, tā tomēr varēja tos pieminēt (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 2. februāris, *European Dynamics Luxembourg un Evropaiki Dynamiki/Komisija*, T-74/15, nav publicēts, EU:T:2017:55, 51. punkts). Katrā ziņā EASA nebija atbrīvota no pienākuma sniegt paskaidrojumus.
- 70 Otrkārt, pārbaudot informāciju, ko EASA ir faktiski sniegusi prasītājiem un ko tā norāda savā iebildumu rakstā, lai pamatotu, ka tā tādējādi ir izpildījusi savus pienākumus saistībā ar pamatojuma sniegšanu attiecībā uz jautājumu par potenciāli pārmērīgi zemām cenām, ir jākonstatē, ka šī informācija bija vai nu nenozīmīga, vai nepilnīga.
- 71 EASA prasītājiem izpaustā informācija neattiecas uz jautājumu par pārmērīgi zemajām cenām. Tādējādi 2017. gada 1. septembra un 15. septembra atbildes uz prasītāju lūgumiem ietvēra trīs izraudzīto pretendentu nosaukumus, izrakstu no novērtējuma ziņojuma un papildu informāciju attiecībā uz tehnisko novērtējumu, kā arī vispārēju apstiprinājumu, ka nav konstatēts nekāds iepirkuma procedūras pārkāpums. Izpaustā informācija attiecas tikai uz tehniskajiem aspektiem. Turklāt apstrīdētais lēmums, kura pilnu kopiju prasītāji saņēma 2017. gada 17. oktobrī, neskar informāciju par cenām. Novērtējuma ziņojums, kura kopija ir pievienota apstrīdētā lēmuma pielikumā un uz kuru tajā ir atsauces, ietver ļoti daudzas aizklātas daļas un nesniedz informāciju par cenām un tās veidojošajiem elementiem. Šis ziņojums ietver vispārēju piezīmi ar norādi, ka vērtētāji pārbaudīja finansiālos piedāvājumus no aritmētisko kļūdu viedokļa. Finansiālie rādītāji arī ir minēti, bet bez jebkādiem paskaidrojumiem un E pielikums ir nosūtīts ar “finansiālā piedāvājuma parauga” tekstu. Novērtējuma ziņojumā arī ir norādīts, ka pretendenti, attiecībā uz kuru piedāvājumiem bija vajadzīgi paskaidrojumi, bija dota iespēja atbildēt uz šādiem paskaidrojumu pieprasījumiem. Ziņojumā attiecībā uz šo punktu ir atsauce uz “G pielikumu”, kurā atrodams pārskats par attiecīgajiem pretendentiem, kā arī informācijas apmaiņas un sarakstes kopsavilkums.
- 72 Novērtējuma ziņojuma G pielikumā, kā arī vairākās elektroniskā pasta vēstulēs, kuru daļēji aizklātās kopijas tika nosūtītas prasītājiem, tiek patiešām aplūkots jautājums par pārmērīgi zemajām cenām.
- 73 Tādējādi prasītāji ir saņēmuši standarta veidlapu, kurā ir uzdoti visdažādākie jautājumi, tostarp par cenām, bet atbildes uz šīm veidlapām nav tikušas sniegtas. Turklāt G pielikumā ir ietvertas piezīmes, saskaņā ar kurām trīs izraudzītie pretendenti sniedza prasītos skaidrojumus un pierādījumus, kuru starpā *Atos* un *Icarus* šo informāciju iesniedza pēc termiņa pagarinājuma līdz 2017. gada 26. jūlijam, lai gan attiecībā uz *e-KARE* jauni skaidrojumu pieprasījumi tika izteikti tajā pašā dienā.
- 74 Tomēr prasītājiem nosūtītā novērtējuma ziņojuma kopija, kā arī tā pielikumi neko neatklāj par argumentāciju, kuras rezultātā vērtētāji, ņemot vērā pieprasītos un saņemtos paskaidrojumus, uzskatīja, ka četru minēto konsorciju piedāvājumiem, lai gan bija sākotnējas aizdomas, nebija pārmērīgi zema cena.
- 75 EASA arī ļāva prasītājiem iepazīties ar tās elektroniskā pasta vēstulēm, kas ietvēra pieprasījumus sniegt cenu pamatojumus un kas attiecīgajiem pretendentiem nosūtītas 2017. gada jūlijā un augustā. Visa specifiskā informācija bija aizklāta. Šie dokumenti atklāj pieprasījumu norādīt pamatojumu priekšmetu, proti, likmes par noteiktiem darbības veidiem, neidentificējot problemātiskos darbības veidus. Turklāt savās vēstulēs EASA lūdza sniegt pierādījumus, atgādinot pieņemamo pierādījumu kategorijas, un norādīja pretendentiem to pienākumu pierādīt, ka ir ievēroti sociālo un darba tiesību noteikumi. Vienā no savām *UniSystems* nosūtītajām elektroniskā pasta vēstulēm EASA uzsver pretendenta pienākumu apstiprināt, ka viņš spēj nodrošināt piedāvāto cenu piemērošanu visa pamatlīguma darbības laikā.
- 76 Lai gan šie dokumenti ietver nedaudz detalizētāku informāciju par lakonisku konstatējumu, šis izklaidētās informācijas izpaušana nav pietiekama, lai izpildītu pienākumu norādīt pamatojumu. Pirmkārt, ar šiem dokumentiem tiek nodota fragmentāra informācija par EASA ievēroto procedūru, bet nav izklāstīta tās argumentācija attiecībā uz atbilstošajiem cenu raksturlielumiem. Tādējādi šī informācija neļauj noskaidrot, kāda bija akta autora argumentācija tādējādi, lai ļautu ne vien tiesai

veikt savu pārbaudi, bet arī ieinteresētajām personām uzzināt pieņemtā pasākuma pamatojumu, lai varētu aizstāvēt savas tiesības (spriedums, 2017. gada 2. februāris, *European Dynamics Luxembourg un Evropaiki Dynamiki/Komisija*, T-74/15, nav publicēts, EU:T:2017:55, 47. punkts).

- 77 Otrkārt, no šī sprieduma 64. punktā minētās judikatūras izriet, ka līgumslēdzējai iestādei ir jāpapildina nosūtītā informācija ar skaitlisko informāciju vai paskaidrojošo komentāru tabulām, kas ļauj saprast, kā ir rasts konkrētais rezultāts, un izskaidrot tās izraudzīto vērtējumu. Vienīgais komentārs, ko prasītāji savlaicīgi bija saņēmuši attiecībā uz jautājumu par, iespējams, pārmērīgi zemajām cenām, bija ietverts 2017. gada 15. septembra vēstulē, kurā bija minēts, ka dažādiem pretendentiem prasītie skaidrojumi attiecas uz dažādiem jautājumiem un ka vērtēšanas komisija ir izvērtējusi atbildes un atzinusi tās par pieņemamām. Šie paziņojumi nebija pietiekami, lai izpildītu judikatūrā noteiktās prasības norādīt pamatojumu.
- 78 EASA apgalvo, ka izpaustie dokumenti sniedza prasītājiem pietiekamu izpratni par kontekstu. Tā atsauca uz 2017. gada 4. jūlija spriedumu *European Dynamics Luxembourg u.c./Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra* (T-392/15, EU:T:2017:462, 97. punkts), no kura izriet, ka izpratne par kontekstu var ļaut prasītājiem apstrīdēt lēmuma pamatotību. Tomēr šajā lietā nav pietiekama prasītājiem daļēji izpaustā informācija, pat savstarpēji kombinēta, lai veidotu izpratni par kontekstu, kādā apstrīdētais lēmums ir pieņemts. Lietā, kurā pasludināts iepriekš minētais spriedums, līgumslēdzēja iestāde uzskatīja, ka izraudzītie piedāvājumi neietvēra nevienu netiešo pierādījumu, kas raisītu aizdomas, ka to cenas ir pārmērīgi zemas. Šajā lietā sākotnējās aizdomas par pārmērīgi zemajām cenām nav apstrīdētas. Prasītāji interesējas par iemeslu, kura dēļ līgumslēdzēja iestāde nolēma kļiedēt sākotnējās šaubas. EASA, nekaitējot tās pienākumiem attiecībā uz konfidencialitāti, būtu varējusi izskaidrot, kādā veidā trīs izraudzītie pretendenti to pārliecināja par savu piedāvājumu pienācīgo raksturu, līdzīgi kā tā to izdarīja procedūrā ar Ombudu.
- 79 Turklāt, pat ņemot vērā izrakstus no dažādām vēstulēm un novērtējuma ziņojuma, šajā lietā no šiem izpaustajiem dokumentiem nekāda informācija neizriet attiecībā uz to, vai piedāvātajā cenā bija iekļautas visas izmaksas, kuras izraisa izraudzītā piedāvājuma tehniskie aspekti, lai gan prasītāji savā 2017. gada 25. septembra vēstulē skaidri atgādināja, ka saskaņā ar judikatūru juridiski pietiekamam pamatojumam attiecībā uz jautājumu par pārmērīgi zemajām cenām noteikti ir jāietver arī šis aspekts.
- 80 Treškārt, ir jāatzīst, ka EASA sniegtā informācija saistībā ar procedūru Ombudā ietver detalizētāku argumentāciju, kas tai lika izbeigt procedūru, uzskatot, ka lieta ir atrisināta. Proti, ja šādi paskaidrojumi prasītājiem būtu tikuši paziņoti savlaicīgi, pastāv varbūtība, ka varēja izvairīties no pašreizējā strīda. Tomēr EASA sniegtā papildu informācija nevar tikt ņemta vērā, lai pamatotu apstrīdēto lēmumu, jo šī informācija ir datēta ar 2017. gada 4. decembri, lai gan prasība jau tika celta 2017. gada 30. oktobrī.
- 81 Ceturtkārt, EASA nevar nepildīt tās pienākumu norādīt pamatojumu, atsaucoties uz dokumentu konfidencialitāti.
- 82 Proti, piekļuve dokumentiem nav vienīgais pieejamais veids, lai darītu zināmu prasīto informāciju ar mērķi konstatēt juridiski pietiekama pamatojuma esamību. Apgalvotā atsevišķu dokumentu konfidencialitāte neliedz līgumslēdzējai iestādei abstraktāk pārformulēt iemeslus, uz kuriem pamatojoties tā ir pieņēmusi lēmumu neizslēgt attiecīgos pretendentes no iepirkuma procedūras pārmērīgi zemo cenu dēļ.
- 83 Protams, kā norāda EASA, pienākums norādīt pamatojumu neļauj izpaust konfidenciālu informāciju. Tomēr EASA neapgalvo, ka, atbildot uz tiešu lūgumu, nebija iespējams sniegt adekvātu pamatojumu, pārformulējot konfidenciālas informācijas elementus vai sniedzot skaidrojošāku un lietderīgāku pamatojumu nekā aizklātajās lappusēs. Lai gan konkrētu informāciju nevar izpaust, tomēr principā ir iespējams raksturot vismaz šo datu raksturu vai kategoriju, no kuras tie izriet, vai arī norādīt proporcijas, kas ļauj salīdzināt konkrētās cenas ar atsauces rādītājiem. Judikatūrā tādējādi ir atzīts, ka

pamatojumu, kas var izskaidrot būtiskas cenu atšķirības, piemēram, var veidot šādas norādes: tas, ka prasītājs piesaistīja apakšuzņēmējus 35 % apmērā, lai gan izraudzītajam pretendenta bija personāls visu uzdevumu veikšanai; tas, ka prasītājs bija jaunpienācējs tirgū un nepārzināja pakalpojumu priekšmetus un tātad piemēroja lielāku cenas starpību, kā arī “cenu samazinājumus” attiecībā uz izraudzītā pretendenta cenām; veiktie salīdzinājumi ar līdzīgiem agrākiem līgumiem attiecībā uz cenu un kvalitāti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 8. oktobris, *Secolux/Komisija*, T-90/14, nav publicēts, EU:T:2015:772, 64. un 65. punkts).

- 84 Šī veida informācija neradītu kaitējumu skaitliskās komercinformācijas konfidencialitātei, agrāko līgumu pušu nosaukumiem un citiem sensitīviem datiem. Proti, šajā lietā EASA pati savā 2017. gada 28. augusta vēstulē atklāja pirmā izraudzītā pretendenta “svērto finansiālo novērtējumu”. Lai gan šo novērtējumu tā neuzskatīja par konfidenciālu, rodas jautājums, kādēļ izraudzīto pretendentu, kuri bija ierindoti otrajā un trešajā vietā, “svērtais finansiālais novērtējums” netika paziņots prasītājiem. EASA bija jāņem vērā gan pārskatāmības princips, gan uzņēmumu leģitīmās komerciālās intereses, gan lojālas konkurences intereses. Saskaņā ar judikatūru šie mērķi ir jāsaskaņo viens ar otru, lai nodrošinātu Finanšu regulas un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV 2001, L 145, 43. lpp.) konsekvētu piemērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 14. decembris, *Evropaiki Dynamiki/Parlaments*, T-136/15, EU:T:2017:915, 67. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 85 Šajā lietā EASA arī neapgalvo, ka tai nebūtu bijusi iespēja piemērotā termiņā formulēt paskaidrojumus, kas vismaz pielīdzināmi tiem, kurus tā galu galā pēc Ombuda uzaicinājuma sniedza 2017. gada 4. decembrī un kurus tā acīmredzami neuzskatīja par konfidenciāliem. Līdz šim datumam EASA vispār nav centusies formulēt pamatojumu, kas atbilstu prasītājiem kritērijiem. Tā pilnībā koncentrējās uz dokumentu izpaušanas un konfidencialitātes aspektiem, neuzskatot par nepieciešamu sniegt paskaidrojumus.
- 86 Tomēr ar 2017. gada 4. decembra vēstuli EASA saskanīgi un sīkāk izklāstīja vērtēšanas procesu. Tā tajā it īpaši paskaidroja, ka tās sākotnējās šaubas attiecībā uz dažām dienas likmēm tika izklaidētas pēc tam, kad tika iesniegtas aprēķinu formulas, saņemto maksājumu summas, faktūrrēķini, atsauces uz līgumiem par pakalpojumiem, kas sniegti līdzīgā vidē, un apliecinājumiem par piemērojamo likumu ievērošanu. Turklāt šajā vēstulē EASA paskaidroja, ka prasītāji savā 2017. gada 6. septembra vēstulē nav snieguši pietiekami spēcīgus elementus, ne arī pierādījumus, uz kuriem pamatojoties pirmajās trīs vietās ierindotie piedāvājumi varēja tikt noraidīti.
- 87 No tā izriet, ka 2017. gada 4. decembra atbildē, kuru Ombuds uzskatīja par padziļinātāku, labāku un pilnīgāku, EASA sniedza pierādījumus par to, ka pilnīgāks pamatojums bija iespējams, neizmantojot aizsargāto informāciju vai ziņas. Jautājums par to, vai šis 2017. gada 4. decembrī sniegtais pamatojums bija pietiekams, šajā procedūrā netiek aplūkots. Lai konstatētu procesuālo kļūdu, kas nepieciešama, lai atceltu apstrīdēto lēmumu, pietiek konstatēt, ka bija iespējams savlaicīgi sniegt adekvātus paskaidrojumus, bet ka tā tos piemērotā termiņā nebija sniegusi.
- 88 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jāapmierina vienīgais pamats saistībā ar apstrīdētā lēmuma pamatojuma nepietiekamību attiecībā uz iemesliem, kuru dēļ līgumslēdzēja iestāde uzskatīja, ka izraudzītajiem piedāvājumiem nebija pārmērīgi zema cena. Līdz ar to ir jākonstatē, ka tas, ka EASA apstrīdētajā lēmumā nav ievērojusi būtiskas formas prasības, izraisa tā atcelšanu, neesot nepieciešamībai noskaidrot, vai EASA nepamatoti ir uzskatījusi, ka izraudzītajiem piedāvājumiem nebija pārmērīgi zema cena (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 2. februāris, *European Dynamics Luxembourg* un *Evropaiki Dynamiki/Komisija*, T-74/15, nav publicēts, EU:T:2017:55, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

Par tiesāšanās izdevumiem

- 89 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā EASA nolēmums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt prasītāju tiesāšanās izdevumus saskaņā ar to prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (trešā palāta)

nospriež:

- 1) **Atcelt Eiropas Aviācijas drošības aģentūras (EASA) 2017. gada 28. augusta lēmumu par *TRASYS International EEIG un Axianseu – Digital Solutions SA* konsorcijs saistībā ar pakalpojumu publisko iepirkumu EASA.2017.HVP.08 attiecībā uz informācijas tehnoloģiju lietojumprogrammu un infrastruktūru pārvaldību Ķelnē (Vācija) iesniegtā piedāvājuma noraidīšanu un kaskādes veida līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu trīs citiem pretendentiem.**
- 2) **EASA atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

Frimodt Nielsen

Forrester

Perillo

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2019. gada 10. septembrī

[Paraksti]